

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Gezelschapsdieren: handel & welzijn

Inspectieresultaten 2018

In 2018 heeft de NVWA risicogerichte inspecties uitgevoerd naar aanleiding van meldingen. Er zijn inspecties uitgevoerd bij fokkers, stichtingen, dierenasielen en bij opvangadressen van gezelschapsdieren.

Wettelijk kader

In de Wet Dieren is omschreven waar handelaren en fokkers van gezelschapsdieren aan moeten voldoen met betrekking op het houden van dieren. Dit is toegelicht in het Besluit houders van dieren (Bhd.), de Regeling houders van dieren en het Besluit en de Regeling identificatie en registratie (I&R) van dieren. Aanvullend is de Regeling handel levende dieren en levende producten, hierin staat omschreven waar handelaren aan moeten voldoen.

De NVWA richt zich ten aanzien van dierenwelzijn en diergezondheid op bedrijfsmatig gehouden gezelschapsdieren. De focus ligt op handelaren en fokkers van honden en katten. Controles vinden plaats op basis van nationale en internationale regelgeving.

Werkwijze

De inspecties richtten zich op de welzijnseisen, zoals de eisen aan huisvesting en verzorging van de dieren. Ook beoordeelde de NVWA invoereisen (handel uit buitenland) en het juist en tijdig identificeren en registreren (I&R) van de dieren. Controles werden vooral uitgevoerd naar aanleiding van meldingen.

Selectie

De meldingen over gezelschapsdieren worden geanalyseerd en gecategoriseerd in geen, laag, hoog of onbekend rabiës-risico melding. Geen rabiës-risico meldingen zijn voornamelijk nationale meldingen, laag rabiës-risico betekent dat het dier uit de melding komt uit een land waar rabiës niet (meer) voorkomt. Bij hoog rabiës-risico is er verdenking van illegale invoer uit landen waar rabiës nog voorkomt. De categorie 'onbekend' wordt geschaard onder hoog rabiës-risico omdat de herkomst van de hond uit de melding onbekend is. Daarbij wordt dan geen risico genomen. De focus lag en ligt op hoog risico meldingen om de insleep van rabiës tegen te gaan en zo de volksgezondheid en het dierenwelzijn te waarborgen en beschermen.

Hondsdolheid (Rabiës)

Hondsdolheid is een dodelijke infectieziekte die wordt veroorzaakt door een virus. Het rabiësvirus komt vooral voor bij honden, vleermuizen, vossen en katten. Hondsdolheid kan via een beet, krab of lik van een geïnfecteerd dier overgedragen worden op mensen. Het grootste risico is dat met rabiës besmette dieren al infectieus zijn voordat dat ze klinische verschijnselen vertonen. Dit betekent dat mensen besmet kunnen raken van ogenschijnlijk gezonde dieren.

Bij illegaal geïmporteerde honden en katten is rabiës het belangrijkste risico voor de volksgezondheid en is er risico voor het dierenwelzijn. Veel honden en katten worden geïmporteerd uit landen waar rabiës nog voorkomt, zoals Roemenië en Polen.

Wereldwijd overlijden elk jaar zo'n 50.000 mensen aan deze ziekte. In Nederland komt de ziekte zeer zelden voor, dit risico wordt echter groter door de toegenomen (illegale) import.

Handhavingsverzoeken werden beoordeeld en afhankelijk van de beschikbare informatie volgde een inspectie. Ook is er een klein project gestart om na te gaan hoe de naleving is van de wet- en regelgeving bij Stichtingen. Asielen die vallen onder de Dierenbescherming worden jaarlijks aselekt gecontroleerd en opvangadressen van gezelschapsdieren van RVO.nl waar dieren in bewaring worden genomen worden jaarlijks allemaal gecontroleerd.

Resultaten meldingen

In totaal kwamen er 743 meldingen binnen over gezelschapsdieren, waarvan 724 specifiek over honden en katten. Hiervan was 21% een hoog risico rabiës melding (incl. onbekend). In totaal zijn er 30.279 honden geïmporteerd volgens de beschikbare I&R data.

Tabel 1: Binnengekomen meldingen over honden en katten verdeeld in de vier rabiës risico categorieën.

Type melding	Aantal meldingen	Percentage meldingen
Geen	391	54%
Laag	183	25%
Hoog	61	9%
Onbekend	89	12%
Totaal	724	100%

Inspectieresultaten

Inspectieresultaten zijn weergegeven voor inspecties naar aanleiding van meldingen, fokkerij, asielen en opvangadressen voor 2018. Bij fokkerijen zijn 3 hercontroles uitgevoerd naar aanleiding van de pilot controles uit 2016.

Tabel 2: Resultaten van inspecties Gezelschapsdieren 2018 (peildatum 15 april 2019)

Type inspectie	Aantal inspecties	Akkoord	Niet akkoord	Nalevingspercentage
Meldingen (select)	187	24	163	13%
Fokkerij	-	-	-	-
Asielen (aselect)	5	3	2	60%
Opvangadressen (aselect)	9	8	1	89%
Hercontroles	6	1	5	17%
Totaal	207	36	171	17%

Van de inspecties die zijn uitgevoerd naar aanleiding van meldingen en signalen, over bedrijfsmatige houders en import van honden en katten, bleek slechts 13% akkoord te zijn. Dit zegt iets over het risicogericht oppakken van de meldingen: de risico's worden goed ingeschat. Van de inspecties is 71% administratief opgepakt. In 2018 zijn niet alle hoog risico meldingen opgepakt. De voornaamste reden was dat er onvoldoende informatie was verstrekt om de melding op te pakken (bijvoorbeeld geen adres).

De overtredingen bij bedrijfsmatige houders betroffen vooral administratieve zaken: geen bezit van een vakbekwaamheidsbewijs, geen registratie als handelszaak en omissies in de identificatie en registratie van de honden. Daarnaast zijn er veel overtredingen geconstateerd op het invoeren van honden (en katten) zonder paspoort, gezondheidscertificaat en rabiësvaccinatie. Ook komen er veel honden te jong naar Nederland (<15 weken).

Administratieve inspectie

Een administratieve inspectie houdt in dat geen fysieke inspectie plaatsvindt, maar dat alle beschikbare administratieve databronnen zijn gebruikt om na te gaan of een melding gegrond was en er (mogelijk) overtredingen zijn begaan. Ook wordt dan, indien mogelijk, telefonisch contact opgenomen met de melder (bijv. dierenarts) en eventueel de houder. Daarnaast kunnen gegevens van online Marktplaats-advertenties worden gevorderd om meer informatie te krijgen. Een administratieve inspectie kan worden afgedaan met een brief of waarschuwing.

Fokkerij

In 2018 zijn er diverse handhavingsverzoeken binnengekomen van stichting Dier & Recht. In 2018 betrof dit fokkers van Franse Bulldogs. Een aantal verzoeken is niet opgepakt wegens onvoldoende onderzoeksgronden.

De verzoeken uit 2018 hebben er uiteindelijk toe geleid dat het ExpertiseCentrum Genetica Gezelschapsdieren (ECGG) een rapport heeft opgesteld met handhavingscriteria voor het fokken met kortsnuitige honden. Dit rapport is begin 2019 gepubliceerd getiteld 'Fokken met kortsnuitige honden'.

Foto 2. Al binnen één generatie kan de snuit van een hond worden verlengd. Dit voorbeeld duidelijk zichtbaar: moeder (links) en zoon (rechts). © Universiteit Utrecht

Asielen

Bij 2 van de 5 gecontroleerde dierenasielen die vallen onder de Dierenbescherming zijn overtredingen geconstateerd. Bij 1 asiel was de administratie onvolledig en bij het andere asiel was geen protocol inzake diergezondheid aanwezig. Deze overtredingen zijn met mondelinge correcties afgedaan.

Opvangadressen

Wanneer dieren niet goed verzorgd worden of illegaal zijn ingevoerd kunnen zij in beslag of bewaring worden genomen en worden zij geplaatst in een opvangadres. De dieren krijgen daar veilig onderdak en de juiste verzorging. Bij het in bewaring nemen staat herstel van een leefbare situatie voor het dier centraal. In 2018 is 1 opvangadres (van de in totaal 9) niet akkoord bevonden. Geconstateerd werd dat het UBN niet was geregistreerd voor honden en katten en dit is ter plekke opgelost. De inspectie is afgedaan zonder interventie.

Hercontroles

Hercontroles vinden plaats naar aanleiding van een niet akkoord controle. Er zijn 6 hercontroles uitgevoerd waarvan 3 in het kader van fokkerij. Van deze 3 gecontroleerde fokkers zijn bij 2 fokkers de controles niet akkoord bevonden. Geconstateerde overtredingen betroffen gedekte

dieren zonder controle op gezondheid, geen vakbekwaamheidsbewijs, geen Uniek Bedrijfsnummer (UBN) registratie en/of gezondheidsplan. Er is een rapport van bevindingen opgemaakt omdat er geen gezondheidsonderzoek is uitgevoerd alvorens de fokteef werd ingezet voor de fokkerij.

De overige 3 hercontroles waren alle 3 opnieuw niet akkoord, de geconstateerde overtredingen betroffen tientallen honden die zijn afgevoerd naar een onbekende bestemming, onvoldoende verzorging van de dieren en geen UBN registratie. Hiervoor zijn een proces-verbaal en twee rapporten van bevindingen opgemaakt.

Het onderzoek teckelfokker

Naar aanleiding van meldingen bij de NVWA over een teckelfokker in Woerden zijn NVWA inspecteurs op inspectie geweest. Bij diverse bestuurlijke controles werden onregelmatigheden geconstateerd waarvoor bestuurlijke maatregelen werden opgelegd. In 2016 startte een strafrechtelijk onderzoek en bleek er nog veel meer aan de hand te zijn.

Niet alle honden hadden toegang tot water, de honden verbleven in vervuilde en veel te kleine hokken, het stonk er bovenmatig en veel honden waren te mager. Een dierenarts constateerde slecht onderhouden gebitten, vachten, ogen, oren en nagels bij een groot aantal honden. Volgens deze dierenarts was er sprake van ernstige nalatigheid en verwaarlozing.

De fokkers hadden de paspoorten volgens de officier zelf voorzien van een (valse) vaccinatiesticker, een stempel van een dierenarts en daarbij zelf een handtekening gezet of deze gekopieerd. Hierdoor waren de honden niet of onjuist gevaccineerd en liepen de honden een verhoogd risico op ziekten zoals rabiës.

Voor deze teckelfokkers is een hoge geldboete geëist voor illegaal fokken en handelen in teckels. Moeder en dochter waren al zo'n 30 jaar bezig met het fokken en verhandelen van honden, voornamelijk teckels. De strafeis is € 40.000,- boete (€ 20.000,- voorwaardelijk), 3 maanden voorwaardelijke gevangenisstraf, beroepsverbod van 5 jaar, een verbeurdverklaring voor een woning in Hongarije en een ontnemingsvordering van ruim € 300.000,-.

Interventies

In tabel 3 staan alle afdoeningen van de niet akkoord controles uit 2018 naar aanleiding van meldingen. Het totaal aantal opgemaakte interventies kan hoger liggen dan het aantal niet akkoord inspecties, in sommige gevallen wordt zowel een punitieve sanctie (zoals een boete) als een herstellende sanctie (zoals een Last onder Dwangsom) opgelegd.

Tabel 3: Het aantal en type toegezegde interventies van niet akkoord controles uit 2018.

Type interventie	Aantal
Mondelinge correctie	8
Herstelbrief	9
Schriftelijke Waarschuwing	130
Rapport van bevindingen	10
Proces verbaal	14
Totaal	171

Conclusie

Bij de risicogericht uitgevoerde inspecties n.a.v. meldingen was slechts 13% akkoord. De risicoanalyse blijkt doeltreffend, het merendeel van de opgevolgde meldingen was gegrond. Overtredingen betroffen met name: onjuiste/geen registratie van dieren (124), geen UBN-registratie (76) en het niet in bezit hebben van een vakbekwaamheidsbewijs (60).

In 2019 zal de pilot fokkerij van start gaan waarbij de 6 handhavingscriteria, uit het rapport 'Fokken met kortsnuitige honden', gecontroleerd zullen worden.